

Nigel Cawthorne

VIAȚA AMOROASĂ
A REGILOR ANGLIEI

Traducere și note de Andrei Covaciu

CORINT

Hal cel Pofticios

Henric al VIII-lea este considerat arhetipul monarhului desfrânat. Cu toate că a fost un tiran sinistru, excesele lui sexuale se pare că l-au făcut simpatic, peste veacuri, în rândul englezilor. Totuși, performanțele lui de alcov nu s-au ridicat niciodată la nivelul reputației. Se spune despre el că a fost singurul rege al Angliei care a avut mai multe soții decât amante.

În ciuda notorietății câștigate mai târziu, Henric al VIII-lea a fost crescut într-un mediu cast de severul său tată, Henric al VII-lea, la distanță de tentațiile mundane la care aveau acces, în epocă, cei mai mulți prinți. În 1509, la numai optsprezece ani, Henric al VIII-lea a urcat pe tron, fiind încă holtei. După mai puțin de două luni, s-a însurat cu Caterina de Aragon, văduva fratelui său, Arthur, prinț de Wales, care murise în 1502. Cu toate că aceasta a putut părea o stratagemă cinică, menită prezervării importantei alianțe dintre Anglia și Spania, se pare că Henric a iubit-o cu adevărat pe Caterina, care era cu șase ani mai mare decât el. Obișnuiau să compună împreună muzică, să-și cânte unul altuia și participau la partide comune de

vânătoare cu șoimi. Pajii care luminau cu torțe drumul regelui către dormitorul reginei povesteau că acesta le folosea serviciile cu regularitate. Vreme de cinci ani, se pare că Henric i-a fost fidel consoartei, care i-a zămislit un băiat (decedat la vârsta de două luni) și o fată pe nume Mary, dar care a suferit mai multe avorturi spontane.

În 1514, Caterina era din nou însărcinată. Conform uzanțelor vremii, cuplul regal nu a făcut dragoste în timpul sarcinii, iar interesul sexual al lui Henric s-a îndreptat către lady Anne Hastings, soția unui curtean, sir George Hastings, și sora ducelui de Buckingham. În această perioadă a vieții sale, Henric încă nu era versat în intrigile amoroase ale infidelității. L-a folosit pe unul dintre pajii dormitorului regal, sir Henry Compton, să îi transmită acesteia mesaje. Compton a profitat de ocazie ca să o seducă el însuși pe lady Anne. O doamnă de onoare a reginei, cumnata lui lady Anne, pe nume Elizabeth Hastings, a auzit de idilă și l-a înștiințat pe sir George. Acesta s-a năpustit în dormitorul soției, surprinzând-o în compania lui Compton, care s-a apărut spunând că nu se află acolo în nume propriu, ci în beneficiul regelui. În curând, știrea intențiilor amoroase ale regelui a ajuns la urechile ambasadorului Spaniei și ale reginei însăși.

Sir George și-a trimis soția la mănăstire, în vreme ce Henric și-a vărsat furia asupra clevetitorilor de la Curte. Ducele de Buckingham a fost alungat de la Curte, împreună cu Elizabeth Hastings. După spusele ambasadorului Spaniei, regele ar fi alungat mai mulți curteni dacă această măsură nu ar fi turnat, de fapt, gaz peste foc.

Incidentul a stricat armonia dintre rege și regină și, drept consecință, cel dintâi a început să devină interesat de mai multe domnișoare de la Curte. Printre cele care s-au bucurat de simpatia monarhului s-a numărat și o anume Jane Popincourt, de origine flamandă. Era amanta duceleui de Longueville, un nobil francez ținut ostatic în castel în anii timpurii ai domniei lui Henric al VIII-lea. Jane avea deja reputația de seducătoare vorace. Atunci când a fost numită doamnă de onoare a surorii regelui, Mary (care se pregătea să plece în Franța ca să se mărite cu Ludovic al XII-lea), regele i-a șters numele de pe listă, spunând că ar prefera mai degrabă să o vadă pe Popincourt arsă pe rug decât în compania inocentei lui surioare. Când, în cele din urmă, Henric s-a săturat de nureii lui Jane, i-a oferit acesteia 100 de lire ca să plece în Franța, întorcându-se astfel în brațele primului ei iubit, ducele de Longueville.

În 1518, și-a îndreptat afecțiunea asupra unei fete de optsprezece ani pe nume Elizabeth „Bessie” Blount. Fiind unul dintre cei unsprezece copii ai unui cavaler din Shropshire, Bessie era o frumusețe recunoscută la Curte și o vedetă a spectacolelor cu măști – o nouă formă de distracție care îngemăna elemente de cântec, dans, teatru și costumații fanteziste și care devenise extrem de populară la curțile Europei renascentiste. Bessie avea doar treisprezece ani atunci când l-a însoțit pe Henric la o astfel de petrecere, pe vremea în care el încă îi era fidel soției. De fapt, Caterina a fost atât de încântată de prestația preafrumoasei fete, încât i-a rugat pe cei doi parteneri să repete dansul în dormitorul ei, la lumina torțelor.

Cinci ani mai târziu, prestația celor doi nu a fost la fel de castă, iar în vara anului 1519, Bessie i-a dăruit regelui singurul lucru pe care soția nu fusese niciodată în stare să i-l ofere: un nou-născut de sex bărbătesc, perfect sănătos. Date fiind circumstanțele, Henric nu a putut face decât un singur lucru: a măritat-o pe Bessie cu unul dintre protejații cancelarului. Copilul, pe nume Henry Fitzroy, a fost crescut ca fiu al lui Gilbert Talboys, la conacul Rokeby din Warwickshire, pe care Henric i l-a dat ca zestre.

Din ce în ce mai frustrat de nepuțința Caterinei de a-i oferi un moștenitor, regele a contemplat pentru o vreme și posibilitatea ca Henry Fitzroy să se însoare cu fiica lui, Mary, moștenitoarea legitimă a tronului, și astfel cei doi să conducă Anglia împreună. Dar Henry a murit de tuberculoză, în adolescență, dejucând acest plan incestuos.

Henric a mai făcut un copil din flori cu sora Annei Boleyn, Mary. Cele două tinere au fost trimise în Franța, acolo unde, ca doamne de onoare ale reginei, aveau să învețe manierele de la Curtea franceză. Aceasta era însă un adevărat focar de desfrâu. Se spune că un prinț francez a comandat un potir în interiorul căruia era reprezentat un cuplu făcând sex. Cupa era oferită apoi femeilor ca să bea, în vreme ce prințul urmărea reacțiile acestora, pe măsură ce scena erotică li se dezvăluia, sorbitură cu sorbitură. Alt curtean, clericul Buraud, și-a cerut scuze unei doamne pentru că nu a putut să facă sex cu ea în noaptea precedentă decât de douăsprezece ori. Pentru slaba prestație la pat, a dat vina pe medicația care îi fusese prescrisă de curând.

Se pare că Mary era nerăbdătoare să copieze astfel de exemple. Era atât de promiscuă, încât însuși regele Francisc I, despre care se spunea că „se îmbracă în femei”, a poreclit-o „iapă de povară” – un sinonim medieval pentru „curvă”. La fel, un martor din Italia a descris-o ca *una grandissima ribalda et infame sopra tutte* – „o mare prostituată și o infamă mai mare decât oricare alta”.

În ciuda proastei sale reputații, Mary s-a întors în Anglia ca să se mărite cu un gentilom, membru al Privy Chamber, pe nume William Carey, și a devenit mai târziu una dintre doamnele de onoare ale Caterinei de Aragon. A devenit imediat amanta lui Henric, iar relația celor doi a durat în jur de doi ani. Regele nu a recunoscut niciodată copiii făcuți cu ea, iar Carey a fost înnobilit pentru faptul că și-a acceptat, cu stoicism, coarnea. O corabie din flota regală, proaspăt lansată la apă, a fost numită *Mary Boleyn*, dar nu au existat și compensații materiale, astfel că, după ce regele s-a plictisit de ea, Mary s-a trezit fără o lescaie.

Tatăl lui Mary, ambițiosul Thomas Boleyn, a încercat să-și păstreze favorurile regale înlocuind-o pe Mary cu sora mai mică a acesteia, Anne. Există voci care spun că și-ar fi oferit și soția, dar Henric ar fi refuzat, spunând: „Niciodată cu mama fetelor”.

Spre deosebire de Franța, în Anglia nu era recunoscut statutul de *maîtresse en titre* – o amantă oficială, care stătea pe picior de egalitate cu regina –, iar Anne era hotărâtă să nu accepte tratamentul înjositor la care fusese supusă sora ei mai mare. Atunci când s-a întors din Franța, scopul ei era să se mărite cu John Butler.

Anne și-a făcut debutul la Curte cu ocazia unui spectacol cu măști intitulat „Asaltul asupra Castelului Virtuții”, organizat la York Place, reședința londoneză a cardinalului Wolsey. Strălucind într-o rochie de satin, Anne a fost una dintre cele opt femei alese să reprezinte Virtutea feminină. Ele apărau un castel aflat sub asaltul Dorinței – întruchipată de opt bărbați mascați. După câteva minute de bătălie fictivă, în timpul căreia combatanții s-au împroșcat cu apă de trandafiri și s-au bătut cu fructe, Virtutea a sucombat, iar femeile s-au prins în dans cu atacatorii lor, care între timp își dăduseră jos măștile. Desigur, conducătorul reprezentanților Dorinței s-a vădit a fi însuși regele.

Pentru a evita să intre în atenția regelui, Anne a dansat cu un bărbat însurat, poetul sir Thomas Wyatt. Sir Henry Percy, moștenitorul domeniului Northumberland, a invitat-o de asemenea la dans, dar, văzând că Henric pusese deja ochii pe fată, cardinalul Wolsey a intervenit pentru a preveni formarea perechii. În vreme ce călcâiele regelui se aprindeau după frumoasa Anne Boleyn, vizitele regelui în dormitorul reginei au încetat.

Cu toate că fusese oprită de la un măritiș avantajos, Anne a refuzat să devină amanta regelui. Henric insista. Într-o serie de scrisori de dragoste pline de pasiune, acesta o implora: „oferă-mi trupul și inima ta”, promițându-i marea cu sarea: „vei fi unica mea amantă; le voi alunga pe toate celelalte”. Îi scria plin de dor, imaginându-și serile în care va sta în brațele ei și sărutările pe care le va primi de la ea. A mers până acolo încât i-a ridicat în slăvi „rătuștele

(sânii) pe care sper să ți le sărut cât mai curând”. Cu toate acestea, Anna a continuat să îi refuze avansurile.

În chip ciudat, Anne nu era o mare frumusețe. Dacă ne luăm după spusele unui diplomat venețian, era destul de ștearsă, „de o statură potrivită, negricioasă la piele, cu gâtul lung, gura mare și cu sânii nu prea dezvoltati”. Referindu-se la sex-appealul acesteia, diplomatul continuă: „nu are nimic special, în afara dorinței regelui de a o avea și de niște ochi negri deosebiți”. Femeile de la Curte îi imitau ținutele: mânecile lungi, bufante (pe care Anne le prefera pentru că îi ascundeau un al șaselea deget) și gulerele brodate (pe care le purta ca să îi acopere o aluniță destul de mare de pe gât) au devenit curând ultima modă la Curtea Angliei.

Henric a translatat pasiunea lui pentru inabordabila Anne în domeniul rațiunii, pretinzând că mariajul său cu Caterina nu a fost nicicând legal. Este adevărat că, de vreme ce aceasta fusese măritată cu fratele mai mare al lui Henric, prințul Arthur, căsătoria celor doi ar fi fost în mod normal interzisă de Biserica Catolică. Însă Caterina obținuse o dispensă papală după moartea lui Arthur, jurând că mariajul nu fusese niciodată consumat și că urma să se căsătorească din nou, neprihănită, cu fratele defunctului. Acum Henric pretindea că totul nu fusese decât o minciună.

Văduva ducelui de Norfolk a fost convinsă să depună mărturie: Caterina se culcase, de fapt, cu prințul Arthur. Astfel, păcatul incestului – argumenta Henric – le spurcase mariajul. Iată de ce Caterina nu fusese în stare să

zămislească un moștenitor! Dacă ar fi putut să divorțeze de regină și să se însoare cu Anne, cu siguranță ar fi fost blagoslovit cu un succesor.

Din nefericire, papa nu vedea lucrurile din aceeași perspectivă, în principal datorită faptului că, în perioada aceea, el era ținut ostatic de nepotul Caterinei, Carol al V-lea. Mai mult, când încercările cardinalului Wolsey de a obține o anulare a căsătoriei au dat greș, Anne, care încă simțea ranchiună pentru felul în care fusese oprită să se mărite cu sir Henry Percy, a cerut înlăturarea lui Wolsey.

Cu toate acestea, divorțul întârzia să se producă. În cele din urmă, în 1532, la șase ani după ce Henric s-a îndrăgostit fără speranță de Anne și la zece ani după ce a zărit-o pentru prima dată, Anne a cedat.

La mijlocul lunii ianuarie 1533, era deja însărcinată. Perspectiva unui moștenitor l-a îmboldit pe Henric să treacă la acțiune, iar evenimentele s-au succedat apoi cu repeziciune. La 25 ianuarie, Anne și Henric s-au căsătorit în secret. La 23 mai, o lege specială a Parlamentului a declarat căsătoria dintre el și Caterina de Aragon nulă și neavenită. La Whitsun, Anne a fost încoronată, iar în septembrie a născut o fată, Elisabeta.

Se poate să fi fost dezamăgirea faptului că întâiul lor născut nu a fost un băiat. Poate cucerirea iubitei, după atâția ani de preludiu extins, s-a transformat într-o uriașă dezamăgire. Poate că, pur și simplu, Anne nu era la fel de bună la așternut ca sora ei, Mary cea neobosită. Oricare a fost motivul, la scurtă vreme Henric s-a plictisit de noua lui regină.

În ceea ce o privește, nici ea nu era mulțumită de performanțele sexuale ale regelui. I s-a plâns cumnatei sale, lady Rochford, că regele nu se putea lăuda nici cu pricepere, nici cu virilitate. Cu toate acestea, Henric a continuat să se culce cu ea, lăsând-o gravidă de încă trei ori, fiecare sarcină încheindu-se cu un avort spontan. Între timp, regele nu s-a sfiit deloc să se afișeze cu o serie întreagă de amante, încercând să-și stimuleze astfel apetitul sexual aflat în declin.

Anne a pus un avort pe seama depresiei provocate de relația regelui cu „o altă preafrumoasă servitoare”. În încercarea de a-și îndepărta rivala, Anne a cerut sfatul unei doamne din propria suită, vicleana lady Rochford. Când regele le-a descoperit micile uneltiri, lady Rochford a fost alungată definitiv de la Curte.

Disperată, Anne a încercat să canalizeze interesul regelui către verișoara ei, Madge Shelton. Atunci când Henric a descoperit că regina încearcă să-i manipuleze viața intimă, a alungat-o de la Curte și pe Madge – dar numai după ce s-a culcat cu ea, desigur.

Deja Henric suferea de accese de impotență, plângându-se doctorilor: „Am patruzeci și unu de ani, vârstă la care vigoarea bărbatului nu mai este aceeași ca în apriga tinerețe”. Chiar și așa, Anne a rămas din nou însărcinată, în 1535. Henric a fost bucuros de veste, dar aceasta nu l-a împiedicat să-și îndrepte atenția către una dintre doamnele de onoare ale reginei, tânăra și drăgălașa Jane Seymour.

Apoi, în ianuarie 1536, Caterina de Aragon a murit. Pentru a marca în calendar data, Henric a organizat un turnir, la care a participat el însuși, fiind doborât de pe cal.

Vreme de mai bine de două ore, a zăcut inconștient. Anne a realizat astfel cât de fragilă îi era poziția. Dacă regele ar fi murit, în Anglia ar fi izbucnit un război civil pentru succesiunea la tron, iar ea s-ar fi aflat în pericol de moarte. Atacul de panică a făcut-o să nască prematur, zămisbind un băiat deja mort.

Au existat zvonuri că fetusul era diform – un semn sigur că la mijloc existase o vrăjitorie. Henric nu și-a asumat paternitatea și a anunțat că fetusul diform dovedea faptul că și a doua lui căsnicie se afla sub blestemul incestului – Henric fusese doar iubitul surorii lui Anne înainte să se însoare cu cea din urmă.

Odată Caterina trecută la cele veșnice, Anne s-a găsit într-o situație extrem de vulnerabilă. Ar fi fost acum foarte simplu pentru rege să declare că prima lui căsătorie fusese, de fapt, valabilă și, pentru a încheia disputa cu Biserica Catolică, să anuleze mariajul cu Anne și să-și caute o nouă soție.

Peste toate aceste dificultăți se suprapunea faptul că Anne nu era deloc populară la Curte. Cei care fuseseră de partea Caterinei și care erau, în secret, încă fideli Bisericii Catolice, o porecliseră „concubina” sau „curva ochioasă”. Pentru a se consola, aceasta a început să flirteze cu diferiți bărbați. Imediat, dușmanii ei au răspândit zvonul că ar avea iubiți. Henric a auzit și el aceste clevetiri și a ridicat miza, spunând că soția lui s-a culcat cu o sută de bărbați. „Nu s-a pomenit niciodată vreun prinț sau vreun bărbat care să se fi împăunat atât de mult cu carnea infidelității”, observa un contemporan de la Curte.

În curând, ceea ce urmărea Henric a devenit străveziu: la 2 mai 1536, Anne a fost arestată sub învinuirile de adulter, incest și tentativă de omor asupra regelui. Patru presupuși amanți – un membru al Privy Chamber, sir Henry Norris, doi valeți, sir Francis Weston și William Brereton, precum și un tânăr și șarmant muzician pe nume Mark Smeaton – împreună cu fratele Annei, lordul Rochford, au fost arestați. Trei au negat acuzațiile, însă Smeaton a recunoscut adulterul, sub tortură.

Norris, Weston, Brereton și Smeaton au fost judecați și găsiți vinovați de trădare. Împotriva lor nu au existat prea multe dovezi, iar acuzații nu au avut dreptul să se apere. Au fost spânzurați la Tyburn, castrați cât încă mai erau vii, eviscerați și, la sfârșit, li s-au tăiat membrele.

Anne și Rochford au fost judecați în Sala Mare a Turnului Londrei. Câteva slujnice ale acesteia au depus mărturie privind „felul în care se distra regina în dormitor”, dar acuzatorul principal a fost lady Rochford, care a pretins că exista o „familiaritate nepermisă” între un frate și o soră. Lordul Rochford, susținea cumnata ei, „tot căuta prilejuri să ajungă în dormitorul surorii sale”. De asemenea, lady Rochford a sugerat că, de vreme ce Henric nu era în stare să conceapă moștenitorul pe care și-l dorea, Anne a încercat să obțină unul cu amanții, printre aceștia numărându-se și fratele ei.

Ca probă a incestului, aceste afirmații erau de-a dreptul absurde, însă nimeni nu îndrăznește să se opună scenariului ticluit de monarh. Judecătorul, ducele de Norfolk (de altfel, un unchi al Annei), a lăcrimat, se pare, atunci

când a trebuit să pronunțe verdictul, știind că nu are de ales decât să îi găsească pe toți vinovați. Sentința era deja impusă, iar condamnații aveau să ajungă fie pe rug, fie pe mîna gădelui – după cum ar fi găsit de cuviință regele.

Henric a arătat puțină clemență, lăsându-i pe condamnați să moară rapid și fără chinuri. Rochford a căzut sub secure pe Dealul Turnului, iar Henric a plătit 24 de lire unui călău expert din Calais ca să o decapiteze pe fosta lui iubită pe Dealul Verde, nu înainte de a fi divorțat de ea. Cu două zile înainte de execuție, căsătoria a fost anulată pe motiv că Anne îi fusese sortită mai înainte lui sir Henry Percy. Cu toate că aceasta practic anula acuzația de adulter, nimeni nu a îndrăznit să-i menționeze acest viciu de procedură lui Henric.

În vreme ce Anne se pregătea de execuție, Henric a organizat o serie de petreceri fastuoase, ținându-se după fustele tuturor femeilor cât de cât atrăgătoare. Și-a comparat plăcerea nou-găsitei libertăți cu aceea pe care o simte un bărbat „atunci când scapă de o mârțoagă bătrână, sperând să găsească în curând un cal potrivit pe care să-l călărească”.

Regelui nu i-a trebuit mult timp să-și găsească noua „iapă de montă”. La 30 mai 1536, la numai unsprezece zile de la moartea Annei, el s-a însurat cu Jane Seymour.

Mariajul acestuia cu Jane era, de asemenea, incestuos din punct de vedere legal, pentru că proaspeții însurăței erau veri, însă Thomas Cranmer, mereu docilul arhiepiscop de Canterbury, le-a oferit imediat o dispensă.

Fică a unui nobil de țară, Jane era deopotrivă modestă și pioasă. Cu toate că locuise la Curtea înclinată spre

desfrâu a lui Henric vreme de mai mulți ani, se spunea despre ea că rămăsese virgină. Un diplomat observa, sarcastic: „Cu toate că era englezoaică și cu toate că trăise la Curte vreme îndelungată, nu vedea niciun păcat în a fi fată mare”.

Odată devenită regină, Jane și-a impus stilul plin de modestie și celor din jur. I-a interzis lui Anne Basset să poarte „veșminte franțuzești” și a sfătuit-o să-și acopere decolteul prea îndrăzneț.

Până în ziua nunții, la Curte se și zvonise că „nu exista nicio temere că între cei doi s-ar fi putut consuma o noapte de amor”. Cu alte cuvinte, Henric era impotent. Totuși, ceva-ceva a găsit monarhul în nurii tinerei consoarte, pentru că, în februarie 1537, aceasta a anunțat că rămăsese însărcinată. În cele din urmă, la 12 octombrie 1537, regina a dat naștere mult-așteptatului moștenitor al lui Henric – un prunc pe nume Eduard. În cinstea lui, s-au organizat petreceri. Din nefericire, chinurile face-rii s-au vădit a fi mult prea grele pentru firava și tânăra mamă, aceasta murind după numai douăsprezece zile.

Henric avea inima frântă. Dar și-a revenit destul de repede și a început din nou să poftască la deliciile vieții conjugale. De asemenea, era nerăbdător să înobileze un nou duce de York – să-i dăruiască un frățior lui Eduard, care era un copil cam bolnăvicios. Henric avea patruzeci și opt de ani, dar rămăsese convins că succesiunea la tron nu va putea fi asigurată pe deplin decât dacă ar fi lăsat în urma lui cel puțin doi moștenitori de sex bărbătesc. Problema era că, în absența unei regine, la Curte

nu era nevoie nici de o suită a acesteia, nici de doamne de onoare. Așa că majoritatea fetelor tinere și eligibile se aflau pe la moșii.

John Hutton, ambasadorul regelui în Țările de Jos, a fost însărcinat cu întocmirea unei liste cu potențiale pretendente: de la o fătucă de paisprezece ani și doamnă de onoare a reginei Franței la o văduvă „verde”, în vârstă de patruzeci de ani. Recomandarea lui Hutton era însă ducesa Cristina de Milano, în vârstă de șaisprezece ani – „o frumusețe aleasă, cu un corp armonios”. Aceasta se măritase la treisprezece ani cu ducele de Milano, rămânând văduvă și fără copii după numai un an. Era, de asemenea, strănepoata de frate a Caterinei de Aragon.

Cristina a stârnit, cu siguranță, interesul lui Henric, dar acesta își dorea să afle mai multe despre buchetul disponibil de prințese franceze. A sugerat chiar organizarea unui fel de concurs de frumusețe la Calais, însă ambasadorul Franței a răspuns scurt că, în cazul în care fetele aveau să fie scoase la paradă asemenea unor ponei, poate că regele ar fi trebuit să facă și pasul următor – să le încalce pe rând, ca s-o aleagă pe cea mai potrivită. Auzind acestea, Henric a râs, s-a înroșit, iar ideea a fost abandonată.

Pentru realizarea portretului ducesei Cristina, a fost ales pictorul Hans Holbein. Atunci când Henric a avut ocazia să îl vadă, a fost răpit de frumusețea chipului pus pe pânză și a comandat muzică și măști, pregătindu-se pentru iminenta nuntă. Cu toate acestea, lordul șambelan Thomas Cromwell înclina să îl abată pe rege de la această alegere. Papa reușise să unească Franța și Spania

împotriva Angliei, astfel încât situația impunea o alianță cu Germania, pentru a echilibra balanța de putere. Astfel că Holbein a fost trimis din nou în călătorie, de data aceasta ca să realizeze portretul Annei de Cleves.

După ce emisarii Angliei au ajuns la Cleves, au constatat că atât fața Annei, cât și a surorii sale, Amelia, erau acoperite – astfel încât tinerelor nu li se putea vedea nicio trăsătură. Atunci când delegația a încercat să protesteze, cancelarul din Cleves a răspuns: „Ce, vreți să le vedeți în pielea goală?”

Holbein a trebuit să picteze portretul sub atenta supraveghere a Curții din Cleves și, de aceea, a realizat o versiune flatantă a originalului. Când Henric a văzut portretul, nu a fost dezamăgit, iar detaliile alianței au fost rapid puse la punct. Regele, s-a observat, părea „plin de viață”.

În ciuda gutei de care suferea, Henric s-a dus călare de la Greenwich la Rochester, nerăbdător să-și întâmpine mireasa, dar, de cum a văzut-o, a rămas consternat. Nu era deloc frumusețea sugerată de portret, iar regele a descris-o în batjocură „o iapă flamandă”. Faptul că mireasa nu vorbea deloc limba engleză complica și mai mult lucrurile. Apoi aceasta a părut că se plictisește în noaptea nunții. Lordul Russell a spus că nu l-a văzut în viața lui „pe Majestatea Sa mai înmărmurit și mai stingherit decât cu acea ocazie”. Henric era genul de om care vorbește pe șleau, așa că i-a spus, franc, lui Cromwell: „Nu îmi place deloc”. În ciuda tuturor acestor neajunsuri, a înțeles că este vorba de interese politice, iar mariajul a mers mai departe. Cu toate că soția lui avea jumătate din vârsta sa, nu a reușit

să-i stârneasă soțului nicio urmă de pasiune. În dimineața următoare nunții, Cromwell l-a întrebat pe rege cum s-a comportat mireasa în pat, iar Henric a răspuns: „Înainte nu o prea plăceam, dar acum o plac și mai puțin”.

Principala lui obiecție se lega de faptul că tânăra „nu corespundea descrierii inițiale”. Avea sânii flasci și căzuți, iar alte părți ale corpului îi erau „în așa fel încât cineva i-ar fi putut pune la îndoială virginitatea”. Fața ei era atât de „neregulată și indispusă” încât „nu trezea nicio poftă”, iar regele, în prezența ei, „nu ar fi putut fi niciodată provocat să o cunoască la modul carnal”.

La opt zile după nuntă, Henric și-a consultat doctorii, plângându-se acestora că, deși s-a culcat cu soția lui în fiecare noapte, „aceasta arăta... de parcă maică-sa abia o născuse”. Virilitatea lui nu lăsa de dorit, a ținut regele să menționeze, pentru că în acea perioadă experimentase o serie de poluții nocturne. Cu tact, medicii l-au sfătuit pe Henric să nu forțeze nota, pentru a nu înrăutăți situația.

În acest timp, ingenua Anne de Cleves habar nu avea de aceste probleme. „Când vine în patul meu, mă sărută și mă ia de mână, spunându-mi «La revedere, dragă». Oare nu este îndeajuns?”, i-a spus regina lui lady Rutland. Aceasta i-a explicat însă că se aștepta mai mult de la ea, dacă dorea să ofere Angliei un duce de York, dar orice discuții referitoare la intimitatea dormitorului conjugal erau excluse, pentru că Anne de Cleves considera toate aceste lucruri rușinoase.

Subiectul a devenit un prilej de umilință atunci când Anne și lady Rutland au fost obligate să reproducă

discuțiile purtate în fața adunării clericilor, convocată ca să stabilească valabilitatea mariajului. Față de ziua în care căsătoria fusese agreată, situația geopolitică din Europa suferise transformări semnificative. O alianță cu statele germane nu mai era crucială. Și, luterană fiind, Anne nu prea era populară printre anglicani. Pentru a complica și mai mult lucrurile, Henric puse ochii pe o nouă iubită, doamna de onoare a Annei, Catherine Howard, verișoară cu Anne Boleyn. Deja regele stabilise cu regina o relație strict platonică, în care vedea mai degrabă o soră decât o iubită. Pe de altă parte, Anne de Cleves se mulțumea să-și înecă nefericirea în alcool.

Catherine era cum nu se poate mai deosebită de Anne. Nu era modestă și pioasă, ci proaspătă și pasională. Cu siguranță, nu era o ingenuă. Pierzându-și mama la o vârstă fragedă, fusese crescută de bunica ei vitregă, văduva ducelui de Norfolk, în Horsham, comitatul Sussex. Casa era mare, dar acolo locuiau mai multe rude tinere, care ocupau dormitoare comune. Acestea constituiau decorul unor întâlniri romantice și oșpețe nocturne, care adesea se terminau cu jocuri amoroase. Catherine a avut primul iubit la numai paisprezece ani. Seducătorul era Henry Manox, profesor de muzică. Ironia face că acesta s-a dat la ea în timpul unei lecții de virginal*. Mai târziu, Catherine a susținut că nu s-a ajuns la sex propriu-zis, dar, „la insistențele flatante și acceptabile ale lui Manox, eu, o fată nevinovată, l-am văzut de mai multe ori cum îmi atinge

* Instrument muzical cu coarde și claviatură, înrudit cu clavecinul.

anumite părți tainice ale trupului, fără ca eu să îi permit și fără ca el să mi-o ceară”. Manox, de asemenea, s-a jurat că nu a cunoscut-o niciodată „carnal”, cu toate că a admis că i-a făcut avansuri într-o mică sacristie din spatele altarului din capela ducesei.

Atunci când familia s-a mutat în Northfolk House din Lambeth, Catherine a întâlnit un nou iubit, pe Francis Dereham. Nu după mult timp, cei doi au început să se strige în joacă „nevestico” și „soțiorule”. Casa, un adevărat labirint de galerii și cămăruțe, constituia decorul ideal pentru întâlnirile lor amoroase.

Felul în care însăși Catherine a descris ceea ce a urmat este suficient de explicit: „Francis Dereham, după multe insistențe, a reușit să mă convingă să-i accept vicioasa dorință de a sta *pe* patul meu îmbrăcat doar în pieptar și cio-rapi, apoi în patul meu, pentru ca la urmă să stea gol alături de mine, în felul acela în care bărbatul stă cu soția lui, de nenumărate ori, dar exact de câte nu aș putea spune”.

Dereham, împreună cu prietenul lui, Edward Waldegrave, au găsit o cale să intre, pe furiș, în camera fetei, pe timpul nopții, rămânând acolo până în zori, împreună cu iubitele lor, Catherine și Joan Bulmer. Dereham și Catherine, se spune, „se sărutau și se țineau de talie, ca două rândunici”. Se schimbau talismane de dragoste și, la adăpostul întunericii, se auzeau „găfâieli și bufnituri”. În ciuda vârstei fragede, Catherine era atât de experimentată încât știa deja „cum trebuie să se poarte o femeie cu un bărbat fără ca totuși să conceapă un copil, în afara cazului în care își dorește aceasta”.

Aceste jocuri erotice au ajuns, de câteva ori, la extrem. O altă locatară, Katherine Tylney, a recunoscut mai târziu că, uneori, se alătura lui Dereham și Catherine, în pat, într-un *ménage à trois* cât se poate de intim.

Cu toate că moravurile lui Catherine erau cunoscute, acestea au fost trecute sub tăcere de cum regele a pus ochii pe ea. Pentru Henric, fata era „un trandafir îmbobocit, lipsit de spini”, „o bijuterie perfectă a feminității”. De altfel, obișnuia să o răsfete cu cadouri extravagante. Catherine ar fi putut lesne ajunge doar o altă amantă de-a regelui, însă ambițioasa familie Howard vedea în pasiunea lui Henric o cale prin care putea să scape țara de regina protestantă și o ocazie pentru propria avansare pe scara socială.

Deja Cromwell acceptase realitatea că mariajul pe care îl aranjase cu atâta grijă nu mai slujea niciunui scop politic. „Nu ar trebui să mai faci copii, cel puțin pentru pacea regatului”, l-a sfătuit acesta pe rege.

Odată decizia luată, adunarea clericilor și-a prezentat rezultatele cercetărilor. Aceștia au declarat că „nu a existat nicio împereunare carnală între Majestatea Ta și numita lady Anne, nici că aceasta ar fi putut avea loc”. Regele nu era un impotent irecuperabil, au decis ei. Mai degrabă, problema lui sexuală se datora conștiinței lui tulburate. Anne fusese mai înainte promisă altcuiva, iar aceasta făcuse ca mariajul să îi repugne Majestății Sale atât din punct de vedere moral, cât și legal. Căsătoria a fost imediat anulată, dar Anne a fost obligată să rămână în Anglia. Probabil s-a consolată cu alți iubiți. S-a zvonit că a rămas însărcinată de două ori și că a avut un copil din flori.

Încă o dată, a trebuit să fie emisă o dispensă oficială pentru mariajul regelui cu Catherine, pentru că Henric avusese o relație carnală cu verișoara primară a acesteia, Anne Boleyn. De cum hârtia a fost obținută, regele, ajuns acum la cincizeci de ani, s-a însurat cu amanta sa în vârstă de nouăsprezece ani. Ceremonia a fost organizată într-o oarecare grabă, deoarece, așa cum a notat ambasadorul Franței, Catherine era deja *enceinte* – adică însărcinată. Dar al cui copil era acela? Regele, în pofida faptului că nutrea dorințe tinerești, era gras, bolnav și chel. Circumferința taliei lui măsura nu mai puțin de 135 de centimetri, iar Catherine deja își manifestase preferința pentru bărbați mai tineri și mai supli.

La scurt timp, Curtea s-a umplut cu partenerile de joacă din adolescența lui Catherine, printre care Joan Bulmer și Katherine Tylney. Din păcate, una a fost omisă – Mary Lassels. Aceasta fusese una dintre domnișoarele aflate în serviciul ducesei de Norfolk și locuise în dormitorul comun al lui Catherine din Lambeth. Îndemnată de frațele ei protestant, care căuta să pună capăt influenței catolice a familiei Howard, Mary i-a povestit arhiepiscopului de Canterbury, Thomas Cranmer, despre indiscrețiile tinerești ale lui Catherine.

Sub tortură, atât Manox, cât și Dereham au recunoscut întâlnirile pasionale cu Catherine, iar cel din urmă a dezvăluit și faptul că Thomas Culpepper, un gentilom din Privy Chamber, „i-a succedat în preferințele afective ale reginei”.

Culpepper era un fel de favorit al regelui. După spusele ambasadorului francez, acesta fusese crescut de mic

în preajma regelui, cu care „împărțea patul în mod frecvent”. Se pare că „dorea să împartă patul și cu regina”, a adăugat intrigantul ambasador.

Nu era pentru prima dată când acest tânăr dădea de bucluc. Cu ocazia precedentă, o violase pe soția administratorului unui parc, într-un tufiș dosit, în vreme ce trei sau patru servitori o țineau la pământ. Henric îl iertase atunci, dar acum nu mai avea să arate îndurare.

Supus la cazne, Culpepper a pretins că însoțitoarea lui Catherine, lady Jane Rochford – cea care fusese atât de elocventă atunci când descriesese adulterul Annei Boleyn cu propriul soț –, îl „provocase” să se dea la regină. În pofida torturilor, el a continuat să nege faptul că ar fi cunoscut-o vreodată pe aceasta la modul carnal.

Atunci când a fost chestionată, Catherine a dat vina tot pe lady Rochford, spunând că aceasta o încurajase să flirteze – dar, asemenea lui Thomas, și ea a negat înfăptuirea adulterului. Între timp, lady Rochford i-a numit pe amândoi adulterini, susținând că nu are habar de idila acestora.

Abia mărturia lui Katherine Tylney a înclinat balanța. Aceasta a dezvăluit faptul că regina își petrecea adesea nopțile în afara propriului dormitor, urcându-se pe scările din spate, către odaia lui Culpepper, și rămânând acolo până la două dimineața. La scurt timp după aceasta, temnițele Turnului Londrei s-au umplut într-o asemenea măsură, încât a fost necesară reamenajarea apartamentelor regale de aici pentru a putea primi noul aflux de prizonieri.

Dereham și Culpepper au fost judecați la Guildhall și condamnați pentru trădare; urmau să fie spânzurați,

eviscerați și sfârtecați în patru. Amândoi au apelat la clemența regelui. Condamnarea lui Culpepper a fost comutată la decapitare. În ochii lui Henric, crima de care se făcuse vinovat Culpepper era mai puțin însemnată. Dereham însă îi întinase mireasa neprihănită și, prin urmare, a trebuit să suporte o moarte barbară. Capetele ambelor victime au fost înfipte în pari pe Podul Londrei și, după patru ani, încă puteau fi văzute acolo, descărnate.

Lui Catherine i-a fost retras titlul regal, din pricina „împreunării carnale” cu Dereham. A fost de asemenea acuzată că a dus o viață „abominabilă, instinctuală, carnală, voluptuoasă și vicioasă” și că s-a purtat „ca o curvă ordinară, cu diverse persoane... păstrând în același timp, în exterior, o aparență de castitate și onestitate”.

La 13 februarie 1542, Catherine Howard a fost decapitată în Turnul Verde, pe același buștean pe care își găsisse sfârșitul și verișoara ei, Anne Boleyn. A fost urmată pe eșafodul încă stropit cu sângele stăpânei sale de intriganta lady Rochford.

Regele Franței a fost foarte amuzat de poveștile despre apucăturile lui Catherine: „A făcut niște pozne minunate!”, a spus el, apoi a profitat de ocazie ca să-i trimită lui Henric o predică sarcastică, în care condamna „ușurătețile femeilor”.

După toate aceste rateuri, Henric încă nu se săturase de sexul opus. După ce a fost executată Catherine, a organizat „o mare cină” în compania a douăzeci și șase de doamne la propria masă – și încă treizeci și cinci la o masă alăturată. Una, în special, i-a picat cu tronc – Anne

Basset: „o făptură tânără și drăguță, suficient de isteată ca să ajungă la fel de rău ca și celelalte, dacă i s-ar fi dat ocazia”, a remarcat ambasadorul Franței.

Cu toate acestea, femeile deja se cam fereau de Henric – cele două divorțuri și cele două execuții constituiau un avertisment de luat în seamă. „În ce condiție dificilă ajungeau acestea dacă regele, după ce le-ar fi primit în patul său, ar fi menționat, din greșeală, că nu fuseseră neprihănite”, se spunea în epocă.

Nu după multă vreme, Henric a căzut pradă disperării. S-a gândit chiar să o accepte din nou în pat pe Anne de Cleves.

Bârfe josnice de acest gen au început să circule de-a lungul și de-a latul continentului, dar sfetnicii regelui și-au dat seama în curând că aceasta nu era o soluție viabilă. Dacă, printr-o minune, ar fi reușit să conceapă un moștenitor cu Anne, succesiunea ar fi ridicat câteva insurmontabile probleme de natură constituțională.

În cele din urmă, în loc să-și asume riscul alegerii încă unei neveste tinere, Henric și-a îndreptat atenția către o femeie în cazul căreia nu era nevoie să se pună problema virginității, fiind vorba de o văduvă care îngropase deja doi soți.

Catherine Parr era, la fel ca toate miresele englezoaice ale lui Henric, o verișoară îndepărtată a sa, cu toate că aceasta spune poate mai multe despre cercul restrâns al aristocrației britanice decât despre înclinația subconștientă a regelui către incest. Se măritase la numai șaptesprezece ani cu un smintit, Edward Broughton, mort în 1532.

Rămasă văduvă și fără copii, s-a căsătorit apoi cu lordul Latimer, care era cu două decenii mai mare decât ea și cu doi ani mai tânăr decât regele.

De-a lungul celor zece ani de măritiș, lordul Latimer a fost mai mult bolnav. Apoi, când acesta a ajuns, într-un sfârșit, pe patul morții, Catherine s-a îndrăgostit de chipeșul, însă cinicul frate al lui Jane Seymour, Thomas, cu care spera să se mărite după decesul soțului. În această etapă, Henric deja își manifestase interesul în ceea ce o privea, făcându-i avansuri chiar înainte ca Latimer să fi murit.

Cu toate că sentimentele lui Catherine se îndreptau în altă parte, dorința regelui nu putea fi refuzată. Astfel că, la 12 iulie 1543, Henric al VIII-lea s-a însurat pentru ultima dată în viața lui.

Această nouă căsătorie nu a mulțumit pe toată lumea. Catherine nu era o frumusețe și, în vreme ce Anne de Cleves nu se simțise nici umilită, nici surprinsă de decizia lui Henric de a se însura cu tânăra Catherine Howard, ultima lui alegere i se părea o adevărată insultă. La urma urmelor, Henric nu se însura cu Catherine ca să zămislească un moștenitor.

Regele era acum atât de gras, încât în jiletca lui ar fi încăput trei oameni normali. În plus, Catherine Parr trecuse deja prin două căsătorii, fără să aibă copii. Anne s-a oferit să renunțe la generoasa ei pensie, cu condiția să fie lăsată să se întoarcă la Cleves. Dar, atâta vreme cât regele era în viață, ea nu avea voie să părăsească Anglia.

Regele nu ascundea faptul că „își făcuse plinul” de neveste tinere și că acum se însura doar pentru a nu rămâne

singur. Astfel, regina Catherine a ocupat o odaie mică situată lângă dormitorul lui Henric – o dovadă a faptului că acesta o vedea mai degrabă ca pe un fel de îngrijitoare decât ca pe o parteneră de așternut. În orice caz, se pare că regina Catherine l-a mulțumit pe rege, până la moartea acestuia, survenită la 7 februarie 1547.

Henric fusese rănit în timpul unui turnir din 1524; prost tratată, rana de la picior a supurat și a prezentat ulceratii până la moartea regelui. Aceasta îi provoca dureri de nedescris, în special în anii din urmă, în care regele se îngărășase peste măsură. Se poate doar presupune că în acei ani sexul devenise pentru el o corvoadă.

În ciuda acestui fapt și a impotenței lui recurente, regele a încercat de-a lungul domniei sale să zămislească mai mulți moștenitori – folosindu-se de femei cât mai tinere, în speranța că acestea sunt mai fertile. Henric știa prea bine că, în trecut, țara fusese sfâșiată de problemele succesoriale și că acestea s-ar fi multiplicat dacă moștenitorul tronului ar fi fost de sex feminin.

CUPRINS

Introducere	5
1. Hal cel Pofticios	15
2. Epoca inocenților	41
3. Reginele năbădăioase	51
4. Regi și regine	67
5. Monarhii veseli	87
6. Portocalele nu sunt singurele fructe	125
7. Erectorul de Hanovra	139
8. Magnificii regi George	147
9. Regentul lasciv	165
10. Wilhelm Petrecărețul	183
11. Cântecele lui John Brown	193
12. Eduard Dezmiertătorul	207
13. Cea mai frumoasă poveste de dragoste din toate timpurile	245
14. Buna regină Bess	259
15. O chintă regală	267
Cronologie	295